

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler ¹

16-22 Mart 2023

Kentsel dönüşüme yeni destek paketleri

Kentsel dönüşümde yüklenici ve konut üreticilerine 12 ay ödemesiz dönem ile 48 ay vadeyle 250 milyon TL'ye kadar finansman sunulurken 50 milyar TL kefalet limiti de kullanıma açılacak.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 17 Mart tarihinde yapılan açıklamada “Daha önce devreye aldığımız desteklere ilave olarak şimdi de riskli alanlarda yer alan ya da kendisi riskli olan yapıların kentsel dönüşümüne ilişkin destekler sağlayarak kentsel dönüşümü hızlandırmayı ve muhtemel doğal afetlere karşı daha hazırlıklı olmayı öngörüyoruz” ifadelerine yer verilerek bu kapsamda riskli alanlarda yer alan ya da kendisi riskli yapıların malikleri için kentsel dönüşüm kapsamında yüklenici ve konut üreticileri için destek paketleri hazırlandığı belirtildi.

Buna göre, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile eşgüdümlü olarak maliklere yönelik finansman paketi kapsamında kişi başı 1,25 milyon TL'ye kadar finansman imkanı sunulacak ve finansman maliyetinin 840 baz puana kadarlık kısmı Hazine tarafından karşılanacak.

50 milyar TL kefalet limiti kullanıma açıldı

Hazine, destekli kefalet sistemi kapsamında da şu ana kadar uygulanan tazmin oranını bu paket özelinde %7'den %9'a çıkardı. Söz konusu finansman paketi ile 12 ay ödemesiz dönem imkânı dâhil toplam 48 ay vade ile 250 milyon TL'ye kadar finansman imkânı için 50 milyar TL kefalet limiti açılıyor.²

Ticaret Bakanlığı bazı lisansların süresini uzattı

Ticaret Bakanlığı tarafından bazı lisansların geçerlilik süresi 3 yıla çıkarıldı.

Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 18 Mart 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektronik Ürün Senedi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle 2 yılda bir olan lisans yenileme süresi 3 yıla çıkarıldı.

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kentsel Dönüşüme İlişkin Yeni Destek Paketleri. (17 Mart 2023).
<https://www.hmb.gov.tr/haberler/kentsel-donusume-iliskin-yeni-destek-paketleri>

Yönetmelik, basılı ürün senedi hükmünde olmak üzere depolamak amacıyla teslim ve kabul edilen ürünler için lisanslı depo işletmelerince elektronik ortamda oluşturulan elektronik ürün senetlerinin kayden izlenmesi, devredilmesi, değiştirilmesi, iptali ve güvenliğine, bu hizmetleri yürütecek kuruluşun lisans alması, faaliyeti ile denetimine ve elektronik ürün senedine yönelik diğer işlemlere ilişkin usul ve esasları düzenliyor.³

Lisanslı depoculuk ve yetkili sınıflandırıcılar yönetmeliği değişti

Aynı tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte yapılan değişiklikle de lisansın geçerlilik süresi 2'den 3 yıla çıkarıldı. Süre, lisans süresi bir yıl uzatılanlar için lisans süresinin bitiminden itibaren uygulanacak.

Yönetmelikle lisanslı depoculuğa konu tarım ürünlerinin standartlarının belirlenerek emniyetli ve sağlıklı koşullarda depolanmasını ve ürün senetleri vasıtasıyla ticaretinin kolaylaştırılması amaçlanıyor.⁴

Yetkili Sınıflandırıcıların Lisans Alma, Faaliyet ve Denetimi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile de söz konusu lisansın geçerlilik süresi 1 yıl artırılarak 3 yıla yükseltildi.⁵

79 şirkete "dış ticaret sermaye şirketi" statüsü verildi

2023 yılında Ticaret Bakanlığı tarafından 79 şirkete 'dış ticaret sermaye şirketi' statüsü verildi.

18 Mart 2023 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Ticaret Bakanlığının "Dış Ticaret Sermaye Şirketlerine İlişkin Kararı" yürürlüğe girdi.

Buna göre, aralarında Arçelik, ASELSAN, Bosch, Çimsa, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları, Ford Otomotiv, İskenderun Demir ve Çelik, Kardemir, LCW, Petkim, Petlas, Sasa, Şişecam, Tofaş, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii, Türk Traktör ve Vestel’in de yer aldığı 79 şirkete 2023 yılında dış ticaret sermaye şirketi statüsü verildi.⁶

Rekabet Kurumu’ndan deprem bölgesine yönelik sektör incelemesi

Rekabet Kurumu, 6 Şubat’ta Kahramanmaraş’ta meydana gelen depremlerden etkilenen 11 il’e yönelik sektör incelemesi başlattığını açıkladı.

Rekabet Kurumu, 6 Şubat’ta meydana gelen depremlerden etkilenen 11 il için piyasalarda ortaya çıkabilecek rekabet sorunlarının tespitine yönelik bir sektör incelemesi başlattı.

³ Elektronik Ürün Senedi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete, Sayı: 32136. (18 Mart 2023) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/03/20230318-1.htm>

⁴ Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete, Sayı: 32136. (18 Mart 2023) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/03/20230318-2.htm>

⁵ Yetkili Sınıflandırıcıların Lisans Alma, Faaliyet Ve Denetimi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete, Sayı: 32136. (18 Mart 2023) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/03/20230318-3.htm>

⁶ Dış Ticaret Sermaye Şirketlerine İlişkin Karar Resmi Gazete, Sayı: 32136. (18 Mart 2023) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/03/20230318-5.pdf>

Söz konusu inceleme kapsamında başta odalar ve borsalar gibi kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlar olmak üzere, afet bölgesinde yerleşik paydaşlarla kalıcı ve hızlı bir iletişim kanalının oluşturulması, deprem bölgesinde sosyal ve iktisadi toparlanma sürecini geciktirebilecek olası rekabetçi sorunların hızla tespit edilmesi ve gerektiğinde ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla da eşgüdüm sağlanarak proaktif adımların atılabilmesi amaçlanıyor.

Rekabet Kurumu'ndan yapılan açıklamaya göre, belirli sektörlere karşı oluşan ani ve yüksek talep karşısında teşebbüslerin olası rekabeti kısıtlayıcı/bozucu faaliyetlerde bulunmalarının önlenmesi ve bölgenin yeniden imarı ve inşası aşamasında teşebbüsler arasında gerçekleştirilebilecek işbirliklerinin rekabetçi şekilde tasarlanması için gerekli rehberliğin sağlanabilmesi hedefleniyor.

Tedarik zincirinin sürekliliği önemli

Konuyla ilgili açıklama yapan Rekabet Kurumu Başkanı Birol Küle, Türkiye'nin 6 Şubat'ta Kahramanmaraş merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde iki büyük depremle sarsıldığını hatırlatarak "Meydana gelen olağanüstü şiddetli bu depremler ve devamında gelen artçı sarsıntılar nedeniyle, depremin merkez üssü olan Kahramanmaraş ile birlikte Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'da 48 bini aşkın vatandaşımız maalesef hayatlarını kaybetti, binlerce bina yıkıldı ya da ağır hasar aldı. Deprem bölgesinde ekonomik ve sosyal hayatın hızla toparlanabilmesi, konutların ve işyerlerinin yeniden inşa sürecinin hızına bağlı. Böylesi büyük bir operasyonun başarısı için ise tedarik zincirlerinin sıhhatinin ve sürekliliğin sağlanması hayati öneme sahip." dedi.

Kamu ve özel sektör kaynakları en etkin şekilde kullanılabilir

İnşaat ve lojistik başta olmak üzere, belirli sektörler için oluşan ani ve yüksek talep karşısında kamu ve özel sektör kaynaklarının en etkin şekilde kullanılabilmesinin gerekli olduğuna dikkat çeken Küle, "Bunun için de bir yandan oluşabilecek açık ve ağır rekabet ihlallerinin önlenmesi ve caydırılması; diğer yandan ise tedarik süreçlerinin aksamamasını teminen teşebbüslerin etkinlik doğurucu/rekabet yanlı işbirliklerine yönlendirilmeleri ülkemiz için elzem, kurumumuz için de öncelikli görevimizdir." diye konuştu.

Uluslararası Bağışçılar Konferansı'nda 7 milyar euro yardım taahhüdü

Uluslararası Bağışçılar Konferansı'nda depremden etkilenen Türkiye için 6,05 milyar, Suriye için ise 950 milyon euro olmak üzere toplamda 7 milyar euro yardım taahhüdünde bulunuldu.

Türkiye ve Suriye'deki depremzedeler için düzenlenen Uluslararası Bağışçılar Konferansı'nda yapılan taahhütler toplamda 7 milyar euroya ulaştı.

AB Komisyonundan tarafından yapılan açıklamada, Türkiye için hibeler ve krediler dahil olmak üzere taahhüt edilen miktarın 6,05 milyar euro olduğu kaydedilirken Suriyeli depremzedeler için hibe olarak 950 milyon euro taahhüt edildiği bildirildi.

Açıklamada, "AB Komisyonu ve AB üyesi ülkelerin yanı sıra Avrupa Yatırım Bankası ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, 3,6 milyar euro ile toplam hibe taahhüdünün yüzde 50'sini temsil etmektedir." ifadesine yer verildi.

Türkiye'ye yönelik fonların insani ihtiyaçların karşılanması ve depremden etkilenen bölgelerin yeniden imarında kullanılacağı belirtilen açıklamada, Türkiye'deki hasar tespit raporlarına göre depremin ekonomik etkisinin 100 milyar doların üzerinde olduğu hatırlatılarak "Yeniden imar çabaları deprem bölgelerinde yapılacak inşaatlarda uluslararası standartlara uyulmasını sağlayacak. Suriye'ye yönelik fonlar ise insani ihtiyaçların karşılanmasını ve ön toparlanmayı destekleyecek." denildi.⁷

Depremzedelerin elektrik ve doğalgaz borçları silindi

Olağanüstü hal (OHAL) kapsamında konutu veya iş yeri yıkılan, acil yıkılacak, ağır ve orta hasarlı hale gelen elektrik ve doğalgaz abonelerinin ödenmemiş tüketim bedelleri terkin edilirken hasarlı konut ve iş yerinden elektrik ve doğalgaz tüketim bedeli alınmayacak.

21 Mart 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan konuya ilişkin Cumhurbaşkanı kararına göre, bu kapsamdaki abonelerin, özelleştirme devir işlemleri sırasında Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ'ye (TEDAŞ) devredilmiş olan elektrik tüketiminden kaynaklanan tutarlar da dahil olmak üzere 6 Şubat 2023 tarihine kadar tahakkuk etmiş ancak tahsil edilmemiş elektrik ve doğalgaz tüketim tutarları terkin edilecek.

Bu abonelerin 6 Şubat tarihine kadarki döneme ait tüketimleri için geçmiş tüketimleri dikkate alınarak tahakkuk ettirilecek elektrik ve doğalgaz tüketim tutarları, varsa daha önceki dönemlere ilişkin ödenmemiş fatura tutarları Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinden karşılanacak.

Terkinine karar verilen fatura tutarlarına yönelik varsa açılmış dava ve icra takipleri sona erecek, icra takipleri için düzenlenen harç alınmayacak ancak daha önce alınan harçlar iade edilmeyecek. Kamu tüzel kişiliği haiz aboneler ve genel aydınlatma abonelikleri kararname kapsamı dışında yer alıyor.⁸

Deprem bölgesinde bazı illerde elektrik ve doğalgaz faturalarına erteleme

Deprem bölgesinde Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerinin tamamı ile Gaziantep'in İslahiye ve Nurdağı ilçelerinde, belirli tüketicilere yönelik olarak elektrik ve doğalgaz bedellerinin tahsil işlemleri 31 Mayıs'a kadar ertelendi.

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararı, sayılan yerlerde faal veya kullanılabilir durumda olan; iletimden bağlı elektrik tüketicileri, orta gerilimden bağlı sanayi abone grubundaki elektrik tüketicileri, "kamu veya özel hizmetler sektörü" ile diğer abone grubundaki tüketicileri haricindeki elektrik tüketicilerini kapsıyor.

Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerinin tamamı ile Gaziantep'in İslahiye ve Nurdağı ilçelerinde, belirli tüketicilere yönelik olarak elektrik ve doğalgaz bedellerinin tahsil işlemleri 31 Mayıs'a kadar ertelendi.

⁷ Avrupa Komisyonu, ihtiyaç duyulan fonların toplanmasını amaçlayan bir Bağışçılar Konferansı. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/donors-conference-turkiye-and-syria_tr

⁸ Olağanüstü Hal Kapsamında Enerji Tüketim Bedellerinin Terkinine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 137). Resmi Gazete, Sayı: 32139. (21 Mart 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/03/20230321-12.pdf>

Bu tüketicilere yönelik ilgili tedarik şirketleri tarafından gerçekleştirilen tahakkuk ve tahsilat işlemleri 31 Mayıs'a kadar ertelendi. Bu süredeki toplam elektrik tüketimine esas fatura bedeli, 2023 yılı Haziran ayı fatura döneminden itibaren gecikme zammı olmaksızın 6 eşit taksitle tahsil edilecek.⁹

Kamu bankalarından yeni sermaye artırım

3 kamu bankasında sermaye artırım kararı alındı. Sermaye Halkbank'ta 30 milyar TL, Vakıfbank'ta 32 milyar TL, Ziraat Bankası'nda 45 milyar TL yükseltiliyor.

Halkbank ve Vakıfbank tarafından alınan tahsisli sermaye artırım kararları KAP'a yapılan açıklamalar ile duyuruldu. Buna göre Halkbank'ta 30 milyar TL Vakıfbank'ta ise 32 milyar TL sermaye artırımına gidildi. Ziraat Bankası ise sermayesini 45 milyar TL artırıyor. Böylece 3 kamu bankasının toplam sermaye artırımını 107 milyar TL oldu.

Halkbank tarafından KAP'a yapılan açıklamada "Bankamızın 10 milyar TL'lik kayıtlı sermaye tavanı içerisinde kalmak kaydıyla, toplam 4 milyar 969 milyon 120 bin 730 TL olan çıkarılmış sermayesinin, "tahsisli satış" yöntemi ile mevcut tüm ortakların rüçhan haklarının tamamen kısıtlanarak, nakit sermaye artırımını yoluyla toplam satış hasılatı 30 milyar TL olacak şekilde, Borsa İstanbul A.Ş.'nin Toptan Alış Satış İşlemlerine İlişkin Prosedürü çerçevesinde belirlenecek pay satış fiyatına göre hesaplanacak toplam nominal sermaye tutarı kadar artırılmasına karar verilmiştir." ifadeleri yer aldı.

Vakıfbank tarafından yapılan açıklamada ise "Bankamızın kayıtlı sermaye tavanı içerisinde kalmak kaydıyla, 7 milyar 111 milyon 364 bin 116 TL olan çıkarılmış sermayesinin, mevcut pay sahiplerinin rüçhan hakları tamamen kısıtlanarak, tahsisli ve nakden toplamda 32 milyar Türk Lirası toplam satış hasılatı elde edilecek şekilde Borsa İstanbul A.Ş.'nin Toptan Alış Satış İşlemlerine ilişkin Prosedürü çerçevesinde belirlenecek pay satış fiyatına göre hesaplanacak nominal sermaye tutarı kadar nakit sermaye artırımını yoluyla artırılmasına karar verilmiştir." denildi.

Ziraat Katılım da 4,7 milyar TL sermaye artırım kararı aldı.¹⁰

Afet Yeniden İmar Fonu kanunu yürürlükte

Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Hakkında Kanun, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Kanuna göre, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda; imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması amacıyla Afet Yeniden İmar Fonu kurulacak.

⁹ 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremler Nedeniyle Zarar Gören Bazı İllerdeki Tüketicilerin Elektrik ve Doğal Gaz Tüketimlerine Yönelik Tahakkuk ve Tahsilat İşlemlerinin Ertelenmesine Dair Karar (Karar Sayısı: 6974). Resmi Gazete, Sayı: 32139. (21 Mart 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/03/20230321-13.pdf>

¹⁰ KAP, Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O., Özel Durum Açıklaması (Genel). (21 Mart 2023).

<https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/1126866>

KAP, Türkiye Halk Bankası A.Ş., Özel Durum Açıklaması (Genel). (21 Mart 2023).

<https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/1126869>

Fonun 7 kişilik Yönetim Kurulu, Hazine ve Maliye Bakanı başkanlığında; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, İçişleri Bakanı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Strateji ve Bütçe Başkanından oluşacak.¹¹

¹¹ 7441 Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Hakkında Kanun. Resmi Gazete, Sayı: 32139. (21 Mart 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/03/20230321-11.htm>